

סקר טבע עירוני – תל אביב-יפו

אתר 11
ערוץ נחל איילון

מכלול: נחלים

תאריך סקירה: 2.5.12, 13.4.12, 27.7.12, 16.7.12

גודל מקורב של השטח: 63 דונם

שם הסוקר: רעות לוריאי, ניר מעוז, בועז שחם, ערן בנקר

נ.צ.מ (ישראל חדשה): 181665/667030

רחוב/גבול: ממערב: קאנטרי דקל. מדרום: נתיבי איילון והעיר רמת גן. מצפון ומזרח: פארק הירקון.

תאור כללי: חיבור נחל איילון לערוץ הירקון. במקטע זה הנחל שומר על מופע טבעי (משוחזר) לאחר שהוסדר כתעלה בתחום נתיבי איילון. תעלת האיילון בתחום הנתיבים לא נכללה בבדיקה אולם מתקיים בה בית גידול לח (מופר מאוד) המאפשר הימצאות עופות מים ודגים (שפמנונים).

מאפייני השטח

אקולוגיה

בתי גידול	ערוץ נחל, גדות נחל
תצורות צומח	בתה עשבונית, צומח גדות, סבך אשלים בור
יחידות צומח	מלוח רגלני – מלוח קיפח שעורת התבור – שיבולת שועל אשל היאור – אשל מרובע - קנה
כיסוי צומח (%)	80% - 40%
צומח ייחודי	-
בעלי חיים	עופות מים. אתר לינה של אוכלוסיית התנים.
חי ייחודי	תן זהוב
אתרים חשובים	מוצא לנחל הירקון
חשיבות ברצף חיבור לאתרים אחרים	בינונית – גבוהה. חלק מהרצף ההיסטורי שקישר את הירקון לאזור הרי יהודה.
מינים פולשים	קיקיון מצוי, פרקינסוניה שיכנית.
רמת השתמרות השטח	בינונית. ערוץ מוסדר שבחלקו רמת הפרות גבוהה. בגדות הנחל צומח בור.

פיזי

קרקע	חול, אלוביום של קרקעות סחף כבדות
מורפולוגיה	ערוץ, גדות עם שיפועים תלולים יחסית
מורכבות טופוגרפית (מופעי נוף)	בינונית – ערוץ נחל, סבך
חזות כללית	לגדה המזרחית חזות של שדה בור הגדה המערבית מופרית ופגועה, מראה כללי של עזובה והזנחה.
תשתיות קולטות קהל	בגדה המזרחית כחלק מראש ציפור ופארק הירקון

סביבה

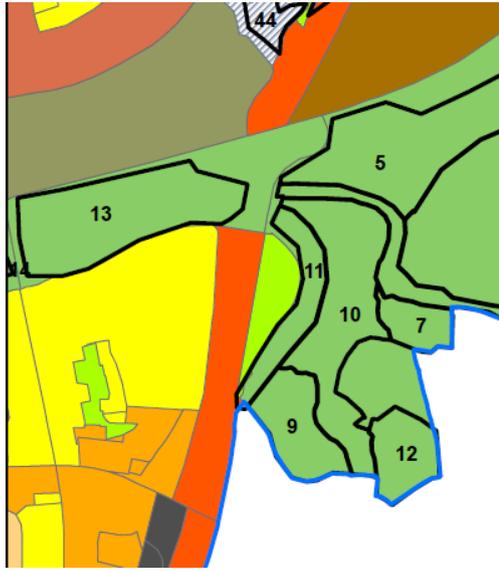
מפגעים והפרות	בעיקר בגדה המערבית – פסולת בניה, חפירה, מערומי עפר
רמת הפרה בשטח (מפגעים)	גבוהה

תרשים התמצאות

מראה כללי של ערוץ נחל איילון

מקרא

גבול העיר
 אתר

ייעודים תכנית מתאר

- אזור לתכנון בעתיד
- אזור מגורים בבניה מרקמית
- אזור מגורים בבניה מרקמית נמוכה
- אזור מגורים בבניה נמוכה
- אזור מגורים בבניה רבת קומות
- אזור מוסדות ציבור עירוניים ומטרופוליניים
- אזור מעורב
- אזור פעילות מיוחד
- אזור תעסוקה מטרופוליני
- אזור תעסוקה מקומי
- אזור תעסוקה עירוני
- בית עלמין
- דרך פרברית מהירה
- ים בתחום שיפוט עירוני
- מעגנת נופש ספורט ודיג
- שטח פתוח מטרופוליני
- שטח פתוח מטרופוליני חופי
- שטח פתוח עירוני

נגישות	מוסדרת מפארק הירקון.
ארכיאולוגיה	תל גריסה 982 - גבעה מלאכותית חפורה בחלקה ובית קברות עתיק מן התקופות הברונזה הקדומה, הברונזה התיכונה, הברונזה המאוחרת והברזל א'. ערוץ ניקוז, בור.
שימושים	
ייעודי קרקע עיקריים	
<p>תכנית מתאר ארצית: תמ"א 35 – מרקם שמור משולב, רגישות נופית סביבתית גבוהה. תכנית מתאר מחוזית (תמ"מ 5): שטח פארקים מטרופוליניים. תכנית מתאר עירונית (ת"א 5000): שטח פתוח מטרופוליני</p>	
מסקנות והמלצות	
חשיבות האתר:	
<ul style="list-style-type: none"> • ערוץ נחל מוסדר שבעבר היווה קישור לאזור מורדות הרי יהודה • ציר פתוח מקומי למרות שכלוא בין תשתיות שמירה וטיפוח של ערכי טבע קיימים: • מניעת ריסוס וכיסוח. • טיפול והסרה של צמחייה פולשנית • סילוק פסולת בנין 	
שיקום ושיחזור בתי גידול מערכות אקולוגיות:	
<ul style="list-style-type: none"> • שיחזור תפקוד הנחל בתחום נתיבי איילון כציר ירוק לח • לרצועת הנחל בתחום נתיבי איילון פוטנציאל לשמש כבית גידול לח – נדרשת חשיבה ובחינה מעמיקה על מנת לשפר את שרתי המערכת האקולוגית. 	
נתוני הסקר	
צומח	
שם המין	סטאטוס
זקנן שעיר	
אשל היאור	מוגן
זון אשון	
אשל מרובע	מוגן
מלוח רגלני	
ארכובית שבטבטית	
טיון דביק	
שעורת התבור	
פרקינסוניה שיכנית	פולש
קיקיון מצוי	פולש
קרדה מכסיפה	
דורת ארם צובא	
מלוח קיפח	
מלוח רגלני	
טופח גדול	
קנה מצוי	
חרדל השדה	
לפתית מצויה	
טופח ירושלים	
שיבולת שועל נפוצה	

כף אווז האשפתות

חרצית עטורה

נשרן צפוף

גדילן מצוי

שומר פשוט

מידע נוסף

במרחב הנחל תועדו בעבר מינים נוספים בכללם מינים אדומים ונדירים:

שם המין	סטטוס	מקור
גלית גדולה	נדיר	5
דוחנן קיפח	אדום	5
עטיינית מגובבת	אדום	5
שבטבט ענף	נדיר	5
ארכובית מחודדת	נדיר	5
אמניה מיצרית	אדום	5
שוש קרח	נדיר	5
לוענית יריחו	אדום	5
נענעת הכדורים	נדיר	2
בן חיטה קטוע	נדיר	2
סגינה זעירה	נדיר	2
צתרנית משובלת	מוגן	2
ברומית דו-אבקנית		2
ברומית אזמלנית		2
ברומית זנב שועל		2
עוקצר מצוי		2
כרפס הביצות		2
בן חיטה רב אנפין		2
נענע משובלת		2
קצח ריסני		2
רב פרי מצוי		2
פטל קדוש		2
קערורית סגולה		2

בעלי חיים

עופות

שם המין	דירוג הספר האדום
לבנית קטנה	LC
ברכיה	NT
סופית	LC
יונת בית	מין מבוית
תור מצוי	NT
פרפור עקוד	LC
פשוט	LC
צופית בוהקת	LC
עורב אפור	LC
מאינה מצויה	מין פולש
דרור הבית	LC
שלדג לבן חזה	LC
פרפור עקוד	LC

יונקים

כסופי

שם המין	דירוג הספר האדום
קיפוד מצוי	LC
תן זהוב	LC
עכבר מצוי	LC
חולד	LC
חולדה מצויה	LC
חולדת החוף	LC
נוטרייה	LC

זוחלים

מין	דירוג ספר אדום	סיכוי לנוכחות המין
צב יבשה מצוי	VU - עתידו בסכנה	גבוה
צבגון אדום-אוזן	[מין פולש]	גבוה
צב ביצות	LC - לא בסיכון	גבוה
זיקית ים-תיכונית	LC - לא בסיכון	גבוה
חרדון מצוי צפוני	LC - לא בסיכון	גבוה
קמטן	NT - בסיכון נמוך	בינוני
שנונית שפלה	CR - בסכנת הכחדה חמורה	נמוך
לטאה זריזה	LC - לא בסיכון	נמוך
שממית בתים	LC - לא בסיכון	גבוה
מניפנית מצויה	LC - לא בסיכון	גבוה
שממית עצים	LC - לא בסיכון	נמוך
ישימונית מצויה	LC - לא בסיכון	נמוך
חומט גמד	LC - לא בסיכון	גבוה
חומט פסים	LC - לא בסיכון	גבוה
נחושית עינונית	LC - לא בסיכון	גבוה
נחושית נחושינית	VU - עתידו בסכנה	בינוני
נחושית חולות	NT - בסיכון נמוך	נמוך
חומט מנומר	LC - לא בסיכון	בינוני
נחשיל מצוי	LC - לא בסיכון	גבוה
חנק	LC - לא בסיכון	גבוה
שלון טלוא ראש	LC - לא בסיכון	גבוה
שחור ראש	LC - לא בסיכון	גבוה
זעמן זיתני	LC - לא בסיכון	גבוה
זעמן שחור	LC - לא בסיכון	גבוה
זעמן מטבעות	LC - לא בסיכון	גבוה
נחש מים	NT - בסיכון נמוך	גבוה
עין חתול חברבר	LC - לא בסיכון	גבוה
ארבע-קו מובהק	LC - לא בסיכון	בינוני
תלום-קשקשים מצוי	LC - לא בסיכון	גבוה
מחרוזן "האוכפים"	VU - עתידו בסכנה	נמוך
צפע מצוי	LC - לא בסיכון	גבוה

תרשים בתי גידול וערכי טבע

